

**SECȚIA DE ȘTIINȚE
SOCIALE, ECONOMICE,
UMANISTE ȘI ARTE
A ACADEMIEI DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI**

bd. Ștefan cel Mare, 1
MD-2001, Chișinău,
Republica Moldova
tel: +(373 22) 27-21-07
Fax: +(373 22) 27-21-07
e-mail: sectia.sseua.asm@gmail.com

**SECTION OF SOCIALS,
ECONOMICS,
HUMANITIES SCIENCES
AND ARTS OF THE ACADEMY
OF SCIENCES OF MOLDOVA**

Stefan cel Mare Ave, 1
MD-2001, Chisinau,
Republic of Moldova
tel: +(373 22) 27-21-07
Fax: +(373 22) 27-21-07
e-mail: sectia.sseua.asm@gmail.com

**AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE SOCIALE, ECONOMICE,
UMANISTICE ȘI ARTE**

asupra raportului pe proiectul din cadrul Programului de Stat 20.80009.1606.16,
Elaborarea instrumentelor economice noi de evaluare și stimulare a competitivității agriculturii
Republicii Moldova pentru anii 2020-2023, director proiect mem. cor., dr. hab. Stratan
Alexandru, Prioritatea Strategică IV. Provocări societale,
Institutul Național de Cercetări Economice, pentru anul 2020.

Perfectat în baza audierii raportului anual a *implementării proiectelor din domeniile cercetării și
inovării* și a concluziilor experților delegați la ședința consiliului științific al INCE, 25.11.2020

**I) Corespunderea scopului, obiectivelor cu acțiunile planificate în vederea
realizării lor și acțiunile realizate în anul de referință.**

Corespunde

Scopul etapei anului 2020 a fost *realizat pe deplin ca urmare a cercetărilor efectuate de
cătore echipa de proiect și livrabilelor obținute.*

Obiectivele specifice ale etapei anuale și anume analiza stării actuale și determinarea
limitelor de constrângere a competitivității sectorului agricol al Republicii Moldova, ajustarea
metodologiei de evaluare a factorilor și determinanților competitivității agriculturii autohtone,
elaborarea tarifelor de costuri pentru anul 2020 privind serviciile (produsele) pentru fitotehnie și
zootehnie, selectarea ramurilor prioritare și elaborarea caracteristicilor generale ale primului grup
de proiecte investiționale specifice acestora, elaborarea normativelor veniturilor nete pentru
zonele Nord, Centru și Sud, obținute în cadrul gospodăriilor țărănești și gospodăriilor casnice
auxiliare și validarea rezultatelor obținute *au fost pe deplin îndeplinite ca urmare a acțiunilor
planificate și realizate în anul 2020.*

În aceeași ordine de idei, *rezultatele obținute ca urmare a implementării proiectului sunt în
linie cu acțiunile planificate și realizate, posedând un caracter aplicativ complex, care vor
contribui la sporirea competitivității sectorului agricol al Republicii Moldova* prin oferirea
suportului științific și informațional privind costurile de-facto ale produselor agricole, veniturile
nete posibile, proiecte investiționale de tip model pentru ramuri cu valoare adăugată a sectorului,
precum și normativele de investiții necesare pentru dezvoltarea afacerilor private în sectorul
agricol. Fiind utilizate în calitate de sursă informațională reală pentru elaborarea proiectelor
investiționale, tarifele și normativele menționate anterior, asigură producătorii agricoli cu

informația necesară în scopul soluționării litigiilor judiciare, identificarea prețurilor de piață a produselor (serviciilor) agricole, negocierea contractelor de asigurare a producției agricole privind calculul despăgubirilor în cazul calamităților naturale, contractelor de arendă, etc. Drept urmare a celor menționate anterior, menționez că **scopul și obiectivele specifice** ale proiectului „Elaborarea instrumentelor economice noi de evaluare și stimulare a competitivității agriculturii Republicii Moldova pentru anii 2020 - 2023” **corespund pe deplin cu acțiunile planificate în vederea realizării lor și acțiunile realizate în anul 2020.**

II) Rezultate cuantificabile la nivel național/internațional

- a) A fost elaborat studiul „Analiza stării actuale și determinarea limitelor de constrângere a competitivității sectorului agricol al Republicii Moldova.
 - b) Au fost elaborate 4768 de unități de tarife dintre care 3033 de unități de tarife de costuri privind serviciile prestate și 1735 de tarife privind produsele agricole
 - c) Au fost elaborate normativele veniturilor nete, diferențiate pe zonele geografice a RM
 - d) capitol în monografie internațională – 1
 - e) Ghiduri practice – 6
 - f) Articole în culegeri științifice – 1
 - g) Articole în lucrările conferințelor științifice internaționale – 7
 - h) Teze – 2
 - i) publicații electronice – 5
 - j) alte publicații – 3
 - k) comunicări la foruri științifice – 13
 - l) Au fost depuse 5 proiecte dintre care 3 acceptate, 1 respins, 1 în așteptare
 - Este important de a menționa faptul că echipa antrenată în programul de stat are o vastă experiență în elaborarea propunerilor de proiect naționale și internaționale și stabilirea colaborărilor pe plan internațional. Astfel, în contextul activităților științifice aferente proiectului au fost elaborate și depuse spre concurs 5 aplicații de proiecte naționale și internaționale, dintre care 1 aplicație a expresiei de interes în contextul apelului lansat de ANCD cu privire la atenuarea impactului pandemiei COVID-19 asupra sectorului agricol (câștigată) și 4 proiecte internaționale, dintre care 2 au fost câștigate.
 - De asemenea, echipa proiectului participă la Elaborarea capitolului dedicat Republicii Moldova pentru Raportului internațional anual de analiză a sectorului de lactate (IFCN Dairy Network), au relații de colaborare cu Organizația pentru Alimentație și Agricultură a Națiunilor Unite (FAO) și sunt co-organizatori a 3 Conferințe științifice internaționale.
- membri ai proiectului – 9; 8,25 unități

Calificative: Suficient

III) Ponderea tinerilor executori la data demarării proiectului și la data raportării.

La data demarării proiectului 11,1%, la finalul proiectului 11,1%

IV) Concluzii, recomandări

Echipa proiectului „Elaborarea instrumentelor economice noi de evaluare și stimulare a competitivității agriculturii Republicii Moldova pentru anii 2020 - 2023” **a realizat toate sarcinile propuse în anul 2020, obținând rezultate științifice semnificative**, materializate în publicații naționale și internaționale. Cercetătorii antrenați în proiect au elaborat în premieră patru proiecte investiționale de tip model pentru subramurile cu valoare adăugată înaltă

identificate, fapt ce va contribui la sporirea competitivității sectorului agrar al Republicii Moldova.

Caracterul practic al rezultatelor obținute și anume elaborarea tarifelor de costuri, normativelor veniturilor nete și proiectelor investiționale de tip model vor permite fermierilor să facă cunoștință cu informații științifice veridice și actualizate necesare pentru afacerile acestora, vor stimula accesul pe piața națională și internațională ce va contribui la creșterea potențialului de export al produselor cu valoare adăugată înaltă.

Rezultatele obținute răspund necesităților actuale din sectorul agrar, iar suportul științific oferit de echipa de cercetare prin intermediul proiectelor investiționale, tarifelor de costuri și a normativelor veniturilor nete ce vin în susținerea fermierilor necesită a fi actualizat anual, reieșind din evoluțiile macro-economice și sociale ce au un impact direct asupra sectorului agricol și al dezvoltării zonelor rurale.

În calitate de recomandări, pot menționa necesitatea în următorii ani de a efectua și vizite în teren (în măsura posibilităților financiare oferite de proiect), a discuta cu fermierii personal în scopul identificării unor opinii cu privire la situația actuală a sectorului agrar, care sunt constrângerile și barierele întâmpinate de agricultori și care sunt potențialele soluții.

Reieșind din cele menționate anterior, exprim aprobarea rezultatelor obținute în cadrul proiectului „Elaborarea instrumentelor economice noi de evaluare și stimulare a competitivității agriculturii Republicii Moldova pentru anii 2020 - 2023” și finanțarea acestuia în următorii ani.

Raport aprobat

Conducătorul SȘSEUA, mem. cor. Victor MORARU